

مجموعه ابوالخیر

۱۷ نجی سنہ

صفر ۱۲۱۴

جزو، عدد : ۵۸

تعريفات سيّد

(ما بعد عن جزؤ : ٥٧)

نحات عرب اجزای کلامیه بی طوغریدن طوغری به و یا مؤلاً عامل و معمول اولمق گبی بر طاقم احوال اعتباریه ایله توصیف و تقسیم ایدرك عامل : کلماتک صوکلرینی رفع ، نصب ، جر گبی آثار مخصوصه اکتسابنه بادی اولان واسطه به ؛ معمول : بالذات و طوغریدن طوغری به و یا بالواسطه بو آثار ایله ظاهرأ و حکماً انصاف ایلیان اجزای کلامه اطلاق ایدرلر .

بو اعتبار ایله معمولات کلامک برر عاملی بولنمق ضروری اولدیغندن ، خلال کلامده عوامل لفظیه بولنمقنی تقدیرده بر عامل ملاحظه سنه احتیاج کورلمشدر . مثلاً مؤلفک ایراد ایلدیگی (زید منطق) مثالنده مبتداً ایله خبرک هر ایکسی معمول اولدیغنی ، یعنی آخرلری مرفوعیتله متصف بولنمقنی حالده بو مرفوعیتی ایجاب ایده جک ظاهرده بر واسطه اولمقنی ایچون معنی بر عامل تصور و تقدیر ایدیلهرک ، بودخی مؤلفک بیانی وجهاله لاجل الاسناد تجرید مجوٹ عهدن عبارت اولورکه ، تعبیر نحو یله (عامل - معنوی) دینور . (تعریفات مخصوصه لرینه مراجعت) ابتداء - بر ایشه اضافت و نسبتلده استعمال اولنهرق مثلاً - قرائت و کتابته ابتدا ایتمد ؛ دینورکه ، آنلری تدریجاً وجوده کتوردم دیمکدر . فقط مبتداً به اولان ایشک اجزاء و یا جزویات وافرادی بولنمق لازمدر . آنک ایچون مثلاً - (قعود معناسنه) اوتورمغه ابتدا ایلدم . دینه من . ترکیب عریسنده : (ابتدأت بالقراءة و ابتدأت بالكتابة) تعبیری (احدثت القراءة و الکتابة علی التدریج) حکمنده در .

ابتداء - تلفظه مباشرت معناسنه اولان ابتداءكه (ابتداء بالساكن وابتداء بالمحرک) تعبيرلى بو اصطلاحه تفرّع ايدز، ساكن ايله وقوعنده، يعنى حرکه منزه حرف ايله نطق وتلفظه مباشرت امكانجه آراء علما ايکي به منقسم اولدوق اکثرى امتناعنه، بعضارى دخى امكانه قائلدر .

صرف وقرائنه راجع اولان بو اصطلاحك تدقيق ماهيتى امرنده حکماى اسلاميه نك صوت و آندن بدل حرفك ماهيت واقسامنه متعلق اولان مذهب وقوللرينى خلاصه آتيان ايلكه لزوم واردر :

حکماى مشاراليهمجه حرف، صوت متکيفدن عبارت اولدوق بوسيله حرکات ثلث دخى (ضمه، فتحه، کسره) حروف عددانده طوتيلور و بونلره « مصوتة مقصوره » نامى ويريلور . علمای لغتجه (حرف مد) اسميه اولنان (الف ، واو ، ياء) حر- فلرى ، حرکات متجانسه دن، يعنى الف فتحه دن، واو ضمه دن، ياء کسره دن صدور وتولد ايدرکه ، ساکن اولدقلرى زمان (حروف مصوتة ممدوده) نامى آلورلر . و هر ايکي نوع مصوتة نك ماعداسى دخى (صامته) عنوانى تحتسه داخل اولور . بونلره (صامته) عارض اولان حرکه نك مولول صحیحى دخى مدادن برينك مخرجنه طوغرى اماله مخرج ديمك اوله رق، واقعا الفه طوغرى چکيلانه (فتحه) واوه ميل ايتديريلانه (ضمه) يا جانبنه طوغرى تلفظ ايديلانه دخى (کسره) اسمى ويريلور . حرف واقسامندن بحث اولندينى ائنده غایت مهم اولان بر مجتذك ، ولوکه استطراد قيلندن اولسون ، آتيانجه مسامحه وقوعنى تجويز ايدمه يز . شويله که حرف دينلان صوت متکيف که، مصوتة مقصوره ، مصوتة ممدوده وصامتة دن عبارتدر ؛ بوکيفيات ايچون يعنى ، حروف مجتذك عنايه دلالت ايتمك اوزره آيرى آيرى اشارتار وضع اولنجه صحت املا مسئله سى دخى اکتساب قطعيت ايلر . مثلاً حکماى مشاراليهمجه حروف مصوتة مقصوره دن معدود اولان فتحه ده دلالت ايچون که ، مخرج اعتباريله الفه طوغرى وقوع بولان بر ميل ديمکدر ، معروض اولان صامته نك حال انقطاعنده و متصله حالنده مثلاً يارم (هـ) و يارم الف (') شکلنده برر اشارتله افاده قلنسه ؛ و او جانبنه طوغرى کذلک بر اماله ديمك اولان ضمه ايچون

دخی واوه دال اولان اشارت خطیه مشابه بر علامت اتخاذا اولنسه ؛ کسریه
دخی ینه بویه بر اشارت مخصوصه وضع ایدلسه که عموم حروفک مسموعاً مابه التما
یزلری اولان اوصاف مخصوصه دن مأخوذ ثقیله و خفیفه ناماری دخی محفوظ اولمق
وینه اشارات مخصوصه ایله تقریق و تعیین ایدلمک اوزره مکمل وهر درلو اشکال دن
بری ترکیه بر حروف (الف با) وجوده کلیر . و عربی مستثنا اولمق اوزره ترکیه ده
یازمق ، علی الخصوص قرائحه موجب صعوبت اولان حال بالطبع زائل اوله رقی
سرعت استکماله توفیقات مطلوبه رونما اولور . ایشته اصلی اعتباریله بو ترتیب
و تسبیق دن عبارت اولمق لازم گلدیکی عند الحکماء حرفک ماهیت و تقسیمات دن
ضروره مستفاد اولان حدود املائی تعیین و محافظه ایچون وضعی مناسب گوریه جک
اولان اشارات خطیه ناک قبولی حالنده یگیدن برشی تکلیف و ایجاد ایدلمش اولماز ؛
زیرا حرکات ثلث ، مادامکه حروف مصوته مقصوره دن عد اولنیور ، مادامکه سایر
حروفی بالاستقلال اشارات ایله تعیین واره ایلپورز ، بونلری مجرد صامته
عوارض دن عد ایله و مصوته مدوده و صامته مخصوص اشارات عداد دن خارج
طوتغه ، تعبیر آخرله بونلر گبی آنلره مخصوص اشارات خطیه وضع ایتمامکه و کاه
اهماله اوغرا دملرنجه اولان مجبوریت طبیعه اوزرینه ، کاه موضوع اولدقلری شیئه
دلالتده کی فقدان قطعیتاری سببیه ترکیه ده قرائحه موجب تشویش اولان مصوته
مقصوره ناک اشارات موضوعه حاضره لرله قناعت ایلکه نهدن مجبور اولنسون .
فیزیولوژیایه متعلق افعال و حرکاتجه بو اشاراتده وقوع تصرف امکانسه دخی قائل
دکلز . بالعکس تکلیف اولنان صور محررده بو تصرف دها زیاده تحت امنیت گیر .
ساکن ایله ابتدائک تعذر و یا تعمیری مسئله سته کانه ، مصوت مدود ایله تلفظه
باشرتک متمتع اولدیفنده اختلاف اولدیغنی آیان و تصدیق ایدنلرجه بو مسئله ده کی
اختلافک منشائی محو ث عنه اولان تعذرک مصوت مدودده کی حال سکوندغی که
صامت ساکن ایله ابتداجه اولان تعذر دخی بوگا مبنی طوتیلور ، یوقسه ماهیت
و ذات حرفدغی صدور ایلر شقارینه ، یعنی سبب تعذر عطف و بنا ایدیلور .
واقعا مصوت مدود ، حرکه ناک ، تعبیر آخرله صامته عوارض دن اولان

مصوت مقصوره اشباعندن صدور ایتک حسبیلہ کنندندن اول برصامت متحرکه نك موجود اولسی مطلق الوجوب گوریلور. ایشته نطق و تلفظه ابتداجه اولان تعذر، حکمای مشار الیهجه بوندن ایلر و گلور وینه بونك ایچوندنر که سلیم الحس اولانلرک شهادتنه مراجعتله ابتداء بالساکنك امکان وقوعه جواز ویرلمکدهدر. لکن سلامت حس و وجدان اربابنه مراجعت اولنجه بالعکس ساکن ایلله ابتدائک جدآ متعذر اولدیفته حکم اولنورکه، علمای لغتک آتیا نقل ایتمگمز خلاصه تدقیقاتی بوگا دلیل و برهان اولور: شویله که « تلفظه مباشرت دیمک اولان ابتدائک تیسر وقوعی ایچون (حرف) اوج حالدن برینه مقارن اولق اقتضا ایدر. مثلاً گوز معناسنه اولان (عین) کلمه سنده کی (ع) حرفی کبی یا بالذات حرکه لی اولمی ویا بولمده کی (ی) حرفی کبی عندالتلفظ ماقبلنده کی حرکه یه استناد ایتلی ویاخود کنندندن اول (دابه) کلمه سنده اولدیغی کبی (مد) بولماید. بواوج صورتدن بری مفقود اولورسه نطق و تکلم مستحیل اولور که، دلیلی تجربیه نفسیهدر. واقعا انسان طبیعتی حالته ترک ایلدیگی زمان حرف ساکن ایلله تکلم ایدمک ایچون حتی مخاطب و سامعینجه حس و ادراک اوله میه جق حال و حیثیتده بو حرفه بر کسره حقیقه اعطاسنه مجبور اولدیغی آکلار.

بعض علمای لغتجه (ابن جنی و سائر) کلمه نك باشنده کی حرفی ساکن اولدیغی حالده دخی نطقه مباشرت ممکندر؛ زیرا بوعلماء حرکه لی حرفک حین تلفظنده اولاً حرف، صکره حرکه تلفظ ایدلدیگنه قائلدرلرکه، حرفی آنی، حرکه نی زمانی اعتبار ایتلرندن ایلر و گلور صانورز؛ فقط بوقولک صحیحی مسلم دگلدر. شو سبیلله که اولاً حرف، صکره حرکه نك تلفظنه بدل تجربه ذاتیه و نفسیه دلالتیه تیقن ایدلدیگنه گوره حرکه و حرفک تلفظی بر زمانده وقوع بولور، یعنی تلفظ دیمک هر حالیه حرکه ویامد دیمکدر. اما علمادن بعضیلری بوگا قائل اولسه بیلله حقیقت حال و صحت مؤدای تلفظ بوندن عبارتدر. والحاصل علمای لسانک اکثری ساکن ایلله ابتدائک تعذر وقوعنه، بعضیلری دخی تعسر حدوشنه قائلدرکه، مثال اولدرق فارسی ده (شتر) کلمه نی دلیل گتوردرلر. بو کلمه نك تلفظی دخی همزه یه قریب و مکسور

بر حرفه طیانہرق جریان ابتدائی ہر نسلہ قبول اتمامک استیورلر کہ مصیب
عد اولخازلر .

ابتداء — کلام ابتدائی — ذہنری تردد و شبہدن خالی اولان مخاطب و سامعینہ
قارشو ایراد اولان سوزہ دینور کہ بلا غتجه تا کید نسبت و تقویہ حکم گبی افادہ جہ
قیودزاندہ ایرادینہ و یا تصرفات کلام اجر اسنہ احتیاج مس اتمامک دیمکدر .
ابتداء — حسن ابتداء — نظم و نثر دہ افتتاح کلامک تنافر و تعقیددن، خساست
و ابتذالدن بری، تناقض و اضطراب معنادن عاری اولسنہ . تعیر دیگرلہ سوزک
کمال وضوح و طبیعت، منقحیت و اصلتله اتصافنہ، مؤداجہ دخی موضوع اصلیلہ
حسن تطابق و ایستلافنہ دینور . اشجع سلینک ستایش دیارہ متعلق اولان قصیدہ سنک
آتیاً ایراد اولان مطلعی گبی :

قصر (علیہ تحیة و سلام)

خلعت علیہ جمالها الا یام (مقدمہ کلمسنہ مراجعت)

ابتداء عرفی :

مقصوددن اول واقع اولان شیئہ دینور . یعنی مقصدہ شروعدن اول ایراد
اولان کلام دیمکدر کہ بسملہدن صکرہ کتوریان (حمدلہ) یدہ شامل اولور .
بعض علما جہ، زمان ابتدادن مقصودہ شروع زمانہ قدر ممتد اولان ابتداءدن
عبارتدر؛ حتی بو زمان ایچندہ واقع اولان هرشی مبتداء بہ عد اولنور .
مؤلفک تعریفلہ بوتعریف آراسندہ مألأ فرق یوقدر (قبل الشروع) تعیری
هرایکی تعریفک مدلولنی جمع ایلر .

(مابعدی نسخه تالیفہ)

طالب فائقی زاده فہمی

